

Sygn. akt IV U 509/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 stycznia 2021 roku w Sieradzu

odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 2.11.2018 r. Nr (...)

w sprawie A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach

- 1. Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. K. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od daty zgłoszenia wniosku.***
- 2. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz A. K. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.***

Sygn. akt IV U 509/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 2.11.2018r. (Nr (...)), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił A. K. przyznania prawa do rekompensaty z argumentacją, że charakter pracy wnioskodawcy wynikający ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach za okres zatrudniania od 16.04.1982 – 28.02.1998, jest niezgodny z załącznikiem 1 zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z 1.07.1983r.

W odwołaniu od powyższej decyzji pełnomocnik strony wnosił o zaliczenie do szczególnych warunków okresu zatrudnienia A. K. od 16.04.1982 – 28.02.1998 i przyznanie prawa do rekompensaty.

W odpowiedzi organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Sieradzu wyrokiem z 11.06.2019r. w sprawie IV U 185/19, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. K. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od daty zgłoszenia wniosku. Jak wskazał Sąd w uzasadnieniu wyroku, w wykazie A załącznika do Rozporządzenia RM z 7.02.1983r. w dziale IV pod poz. 11 wymienia się prace przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi, pod poz. 40 – prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transportowe. Stosując pomocniczo przepisy Zarządzenia Nr 9 z 1.07.1983r. Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska w sprawie stanowisk

pracy (...), w dziale IV pod poz. 11 wymienia się prace przy produkcji gazów, technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi: w pkt 1 – stanowisko aparatuowego, w pkt 2 – operatora pomp i sprężarek, pod poz. 40 – prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych – pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych. Zdaniem Sądu stanowiska pracy wnioskodawcy odpowiadają stanowiskom, które wymienia się w dziale IV zarządzenia, tj. poz. 11: pkt 2 – operator pomp i sprężarek (16.04.1982 – 30.04.1993 – mechanik pomp i sprężarek), pkt 1 – aparatuowy, poz. 40 – prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych – pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych (1.05.1993 – 28.02.1998 – operator urządzeń gazowych w rozlewni gazu, operator stacji tankowania samochodów). Przytaczając wyrok SN z 31.01.2017r., II UK 672/15, Sąd podkreślił, że wykonywanie przez wnioskodawcę prac w spornym okresie oznaczało narażenie go na tożsame szkodliwe czynniki właściwe branży przypisanej do stanowiska wymienionego w wykazie A rozporządzenia z 7.02.1983r.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł organ rentowy.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik strony wnosił o oddalenie apelacji organu rentowego i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 19.02.2020r. w sprawie III AUa 651/19 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania SO w Sieradzu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za drugą instancję. Jak wywodził Sąd Apelacyjny, A. K. nie był zatrudniony w zakładzie przynależnym do branży wskazanej w wykazie A dział IV. Jednakże ma rację Sąd pierwszej instancji, iż nie wyklucza to dokonania przełamania zasady branżowości i konieczności wykazania takiego samego poziomu szkodliwości, wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w zakładzie należącym do gospodarki komunalnej, jak ta opisywana w dziale chemii. Tyle, że rzeczone przełamanie, wymaga oparcia przywołanej tezy na skonkretyzowanych okolicznościach faktycznych i ich ewentualnej ocenie przy wykorzystaniu wiedzy specjalnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie zostało dostatecznie skonkretyzowane, do której pozycji Wykazu A Dział IV, należało kwalifikować prace ubezpieczonego. Wszak wykaz A Dział IV poz. 11 mówi kumulatywnie o produkcji i napełnianiu butli gazem technicznym, co już wstępnie nie koreluje z charakterem zakładu, w którym był zatrudniony ubezpieczony, zajmującym się konfekcjonowaniem i dystrybucją gazu propan butan. Podobna sytuacja zachodzi co do dopuszczalności kwalifikowania prac wnioskodawcy wg wykazu A Dział IV poz. 40. Co do zasady, można zgodzić się, że przedsiębiorstwo komunalne zajmowało się generalnie konfekcjonowaniem i dystrybucją gazu propan butan, jednakże wymagającym wyjaśnienia jest to, czy praca na stanowiskach, na których był zatrudniony wnioskodawca polegała na magazynowaniu, załadunku, wyładunku, transporcie oraz konfekcjonowaniu surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych. Przy uwzględnieniu, że praca ubezpieczonego nie polegała na produkcji gazu oraz nie wyjaśniono, czy gaz propan butan należy do gazów technicznych, kluczowym dla oceny, czy praca wnioskodawcy miała taki sam poziom szkodliwości, jak wykonywana w zakładach branży chemicznej jest odpowiedź na pytanie, czy gaz propan butan jest materiałem wybuchowym. Pracą w warunkach szczególnych, o której mowa w przywoływanej regulacji, jest bowiem wykonywanie określonych czynności z materiałami pylistymi, toksycznymi, żrącymi, parzącymi, czy wybuchowymi, a nie praca w bezpośrednim sąsiedztwie pojemników z gazem propan butan, ani praca w strefie zagrożonej wybuchem.

Rozpoznając sprawę ponownie, Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. urodził się (...)

W okresie od 16.04.1982 - 28.02.1998, A. K. był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w W..

Na podstawie zawartej umowy o pracę na czas nieokreślony z 16.04.1982r., powierzono A. K. obowiązki ***mechanika pomp i sprężarek na rozlewni gazu.***

Rozlewnia gazu jako całość stanowi ciąg technologiczny, w którym znajdują się odpowiednie urządzenia w strefach zagrożenia, które podlegają pod przepisy Urzędu Dozoru Technicznego. Gaz propan - butan jest produktem chemicznym, należy do gazów technicznych, który należy zaliczyć do grupy gazów technicznych wg normy PN-C-96008 z 18 lutego 1988r. Jest to gaz wybuchowy, zakwalifikowany do materiałów niebezpiecznych w grupie wybuchowości II A. Rozlewnia gazu propan-butan należy do branży przemysłu chemicznego, co potwierdza karta charakterystyki produktu PGNiG. Gaz propan butan był dostarczany do rozlewni cysternami kolejowymi, autocysternami, następnie konfekcjonowany i sprzedawany na zewnątrz do różnych odbiorców.

Mechanik pomp i sprężarek podlegał bezpośrednio mistrzowi produkcji. Do zakresu obowiązków mechanika pomp i sprężarek na rozlewni gazu należało: przyjęcie i rozładunek cystern PKP, prawidłowe ustawienie i podłączenie cysterny wg instrukcji obsługi, konserwacja i naprawa urządzeń na froncie spustowym cystern PKP, nadzór pracy sprężarki par gazu płynnego i pompy dystrybucyjnej, rejestr godzin pracy sprężarki i pompy, konserwacja i remont sprężarki i pompy dystrybucyjnej zgodnie z instrukcją obsługi, konserwacja i remont zaworów na ciągu technologicznym, obsługa parku zbiornikowego i nadzór nad ich prawidłową eksploatacją, informowanie bezpośredniego przełożonego o awariach i wypadkach, konserwacja i remont przenośnika rolkowego na hali produkcyjnej, konserwacja i remont automatów napełniających, wykonywanie wszelkich innych prac zleconych przez bezpośredniego przełożonego, a wynikających z zakresu pracy rozlewni. A. K. codziennie sprawdzał stany magazynowe gazu . Było 6 dużych zbiorników z gazem o pojemności 54m³. Stanowiły one rezerwę na wypadek braku gazu do produkcji. Na każdym zbiorniku znajdował się plynowskaz, tj. szklana rura wskazująca stan gazu w zbiorniku. Odwołujący prowadził w zeszycie rejestr, do którego wpisywał stan magazynowy zbiornika gazu. Były ustalone minimalne strefy zagrożenia wybuchem dla urządzeń technologicznych przeznaczonych do przeładunku i dystrybucji gazu płynnego. Miejsca, w których mogły pojawić się niebezpieczne atmosfery wybuchowe w zbiornikach magazynowych gazu oraz stacji odparowywania gazu znajdowały się: bezpośrednio na zbiorniku, w miejscu przyłącza gazu, na odparowniku gazu wraz z armaturą redukcyjną i odcinającą; przestrzeń zagrożenia wynosiła 1,5m. Rejon wokół zbiornika zaliczany był do strefy zagrożenia wybuchem. Strefy zagrożenia wybuchem dla zbiornika magazynowego naziemnego o pojemności całkowitej 4850l licząc od króćców na zbiorniku wynosiły 1,5m. Strefa zagrożenia wybuchem znajdowała się także wokół punktu odparowania w odległości 1,5m od punktu odparowania gazu. Miejsca gdzie niebezpieczne atmosfery wybuchowe mogły się pojawić w zbiornikach magazynowych gazu, znajdowały się w: bezpośrednim otoczeniu połączenia kołnierzonego, zaworów hydrostatycznych w zabezpieczonych odcinkach rurociągu fazy ciekłej pomiędzy dwoma zaworami kulowymi; 4 m od ścianki zbiornika obszaru spustowego wokół korka spustowego zbiornika LPG, obszaru wokół dennicy i płaszcza zbiornika, obszaru wokół armatury zbiornikowej. Po sprawdzeniu stanu zbiornika, A. K. przechodził na stanowisko, nazywane przepompownią lub sprężarkownią, gdzie znajdowały się pompy i sprężarki. Aby ciąg technologiczny mógł być uruchomiony na halę produkcyjną, A. K. otwierał zawory pomp lub sprężarek. Na pompie i rurociągu ciśnienie wynosiło 15 atmosfer. A. K. prowadził w zeszycie rejestr godzin pracy sprężarki i pompy, wpisywał do niego godzinę włączenia i wyłączenia sprężarki, pompy, ilość godzin pracy tych urządzeń, sprawdzał, czy poprawnie pracują. Sprawdzanie stanu pomp, zbiorników, dokonywanie wpisów, zajmowało około pół godziny. Konserwacja i remont zaworów na ciągu technologicznym polegały na sprawdzaniu i smarowaniu zaworów.

Konserwacja i naprawa urządzeń na froncie spustowym cystern PKP polegała na sprawdzeniu każdego zaworu za pomocą czujnika gazu. Szczelność sprawdzało się także poprzez spryskiwanie specjalnym aerozolem lub za pomocą mydlin.

Niebezpieczne atmosfery wybuchowe w sprężarkowni oraz pompie gazu mogły pojawić się wewnątrz sprężarkowni oraz w zasięgu 2m: w układzie technologicznym łączącym zbiorniki cystern drogowych i kolejowych z kompresorami i pompą gazu, zabezpieczonych odcinkach rurociągu fazy ciekłej pomiędzy dwoma zaworami kulowymi, w obszarze kompresora, obszarze pompy - w promieniu 1,5m wokół uszczelki pompy.

Na polecenie kierownika, odwołujący zajmował się także napełnianiem gazem propan – butan 11kg butli, które znajdowały się na produkcji, a jeśli nie było pracownika do obsługi w punkcie napełniania butli turystycznych, odwołujący był tam także kierowany przez kierownika.

Co najmniej 3-4 razy w tygodniu przychodziły transportem kolejowym cysterny z gazem propan butan. Obowiązkiem wnioskodawcy było przetankowanie gazu płynnego ze zbiornika kolejowego do zakładowego. Cysterna miała 3 krućce: dwa do fazy płynnej (do gazu płynnego) i jeden do fazy gazowej. Zadaniem wnioskodawcy było podłączanie odpowiednich węży do krućców, a po otwarciu zaworów, uruchamianie sprężarki, która pobierała fazę gazową ze zbiorników stacjonarnych do cysterny kolejowej. Wówczas gaz w fazie płynnej pod ciśnieniem przelewał się do zbiorników stacjonarnych. Zasadnicza faza przeładunku gazu z cysterny była prowadzona przy pomocy kompresora lub pompy do fazy ciekłej gazu przy jednoczesnym połączeniu przestrzeni gazowych zbiornika transportowego i wybranego zbiornika magazynowego. Po zakończeniu procesu przeładowania gazu ze zbiornika transportowego do zbiornika magazynowego, należało obniżyć ciśnienie par gazu do wielkości 1,0 do 1,3 bara nadciśnienia przez odpowiednie ustawienie zaworów na sprężarce i zamknięcie zaworów fazy płynnej na zbiorniku transportowym. Rejon wokół zbiornika zaliczany był do strefy zagrożenia wybuchem. Po zakończeniu pracy, odwołujący odłączał dwa węże fazy płynnej i odsysał zaworek fazy gazowej do zbiorników stacjonarnych.

Czas pracy wnioskodawcy wynosił 8 godzin, ale praktycznie odwołujący pracował do zakończenia danej pracy. Aby nie płacić osiowego, czasami praca trwała do 12 godzin dziennie. Bywały dni, kiedy przychodziły 2 lub 3 cysterny i wtedy wnioskodawca pracował 12 godzin. W przypadku zawiadomienia o przyjeździe transportu, były też dyżury w soboty i niedziele. Wtedy w-ca wykonywał załadunek i rozładunek. Załadunek i rozładunek gazu z cystern kolejowych, w tym okresie pracy, był drugorzędnym zadaniem w-cy. Głównie pracował na produkcji. Gdy w czasie dniówki roboczej wnioskodawca zakończył roztankowanie cysterny kolejowej, to na polecenie kierownika, przechodził na produkcję gazu, chyba, że musiał zajmować się naprawą automatów znajdujących się w hali produkcyjnej. Praca była jednozmianowa.

Z dniem 1.05.1993r., powierzono A. K. obowiązki **operatora urządzeń gazowych w rozlewni gazu**. Operator urządzeń gazowych w rozlewni gazu podlegał mistrzowi produkcji. Do obowiązków pracownika na stanowisku operatora urządzeń gazowych w rozlewni gazu należało m.in.: zwracanie szczególnej uwagi na szczelność zaworów przy butlach gazowych, zwracanie uwagi na stan techniczny napełnianych butli i zaworów, natychmiastowe informowanie przełożonych o nieprawidłowościach w pracy maszyn i urządzeń rozlewni gazu. Była to praca bezpośrednio na produkcji, w rozlewni, w strefie zagrożenia wybuchem. Liczba pracowników na produkcji zmieniała się, wynosiła 6 - 8 osób. Aby cały czas nie pracować na jednym stanowisku, była rotacja osób na produkcji. Praca na produkcji odbywała się w akordzie. Była premia za ilość napełnionych butli. W hali znajdował się ciąg technologiczny. Podłoga hali produkcyjnej była wyłożona kostką grafitową, która nie iskrzyła. Na hali produkcyjnej, były napełniane gazem propan – butan butle 11kg dla potrzeb domowych. Z jednej strony budynku produkcyjnego podjeżdżał samochód z pustymi butlami, które trzeba było prznosić na przenośnik rolkowy, którym podjeżdżały na stanowisko napełniania. Głowica napełniająca była uruchamiana sprężonym powietrzem i była wyposażona w automatyczny zawór włączająco – wyłączający sterujący dopływ gazu do butli. Napełnianie butli odbywało się w ten sposób, że na zawór zakładało się klemę ze sprężonym powietrzem, która zaciskała się na zaworze. W-ca odkręcał zawór, ustawiał na automacie wagę butli, tj. 11kg gazu. Gdy masa gazu płynnego w butli osiągnęła wartość nastawioną na skali urządzenia, automat wyłączał podawanie gazu i trzeba było wszystkie czynności robić odwrotnie, tj. zakręcić butlę, żeby gaz nie uciekał, odkręcić klemę i przepchnąć butlę na przenośnik prowadzący do wagi. Butla taśmociągiem przechodziła na stanowisko sprawdzania szczelności zaworów, co polegało na zakładaniu na butlę szklanego kielicha na zawór. Po napełnieniu gazem, butle były ważone na legalizowanej wadze kontrolnej, do której podjeżdżały przenośnikiem rolkowym. Następnie butle były m.in. zabezpieczane plombą termokurczliwą, znakowane zgodnie z przepisami ADR. Tak oznakowana i zabezpieczona butla trafiała do magazynu butli pełnych, z którego odbywał się załadunek do samochodu.

Na produkcji A. K. wykonywał także m.in. czyszczenie przenośnika rolkowego, smarowanie narzędziami nieiskraczącymi. Na polecenie kierownika, jednego dnia w-ca pracował przy w/w ciągu technologicznym, a drugiego **przy automatach** napełniał butle.

Według biegłego, A. K. należy zakwalifikować jako pracownika branży technicznej, jego praca odpowiadała warunkom, jakie istniały w branży chemicznej na stanowiskach przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi, tzn. na tych stanowiskach występował taki sam poziom szkodliwości wykonywanej pracy.

Z dniem 1.10.1997r., powierzono wnioskodawcy obowiązki **operatora stacji tankowania samochodów**. Napełnianie zbiorników samochodowych odbywało się na stacji (...), która znajdowała się na terenie rozlewni. Praca A. K. polegała na napełnianiu zbiorników samochodowych gazem. W-ca jako jedyny posiadał uprawnienia do tankowania samochodów.

Na stacji znajdował się także punkt sprzedaży butli turystycznych. Napełnianie butli **turystycznych** gazem odbywało się w odrębnym pomieszczeniu z boku zakładu. Był automat, na którym wnioskodawca stawiał butle, sprawdzał ich wagę, po czym ustawiał wagę na automacie, zaciskał się automat pod sprężonym powietrzem, po czym w-ca włączał dźwigi i po napełnieniu butli automat sam odłączał przepływ gazu. Następnie W-ca zakręcał butlę, sprawdzał jej szczelność i oddawał klientowi. Jeśli zachodziła potrzeba, wnioskodawca zajmował się także opróżnianiem cystern kolejowych. Miejscami gdzie niebezpieczne atmosfery wybuchowe mogły się pojawić na stacji autogazu to: obszar 1,5m wokół korka spustowego zbiornika LPG, armatury zbiornikowej, przestrzeń wokół połączenia kołnierzonego, zaworu hydrostatycznego, dławicy, obszar 1,5m wokół dystrybutora gazu, pistoletu napełniającego, wewnątrz części hydraulicznej dystrybutora.

Był dodatek za pracę w warunkach niebezpiecznych (**zeznania wnioskodawcy – na nagraniu CD – 00:42:00 – 00:44:16 k. 50, informacyjne wyjaśnienia w-cy – na nagraniu CD – 00:09:38 – 00:39:09 k. 156, mapa z oznaczeniem stref zagrożenia wybuchem z opisem k. 35 – 45, opinia z załącznikami k. 104 – 127/akta sprawy; angaże, zakres obowiązków operatora urządzeń gazowych w rozlewni gazu, zakres obowiązków mechanika pomp i sprężarek, umowa o pracę/akta osobowe**).

W dniu 30.07.2018r., A. K. złożył w ZUS wniosek o emeryturę, załączając m.in. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 2.10.2009r., z okresu zatrudnienia od 16.04.1982 – 28.02.1998 (**wniosek z załącznikami/akta ZUS**).

Decyzją z 30.08.2018r., ZUS przyznał A. K. emeryturę 1.07.2018r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. W decyzji wskazano, że w celu doliczenia rekompensaty, należy przedłożyć prawidłowe świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w W. (**decyzja k. 26 - 27/akta ZUS**).

W dniu 20.09.2018r., A. K. złożył w ZUS korektę świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że od 16.04.1982 – 30.04.1993, A. K. był zatrudniony jako mechanik pomp i sprężarek, od 1.05.1993 – 28.02.1998 jako operator urządzeń gazowych i wykonywał prace przy: napełnianiu butli 11 kg i turystycznych gazem propan – butan, załadunek i rozładunek butli, napełnianiu zbiorników samochodowych gazem propan – butan; praca w strefie zagrożonej wybuchem w różnych warunkach atmosferycznych, co odpowiada pod względem rodzaju wykonywanej pracy i zakresu obowiązków pracownika na stanowisku operatora pomp i sprężarek, wymienionym w wykazie A załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z 1.07.1983r., dział IV, poz. 11 pkt 2 (**korekta świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 19.09.2018r. k. 32/akta ZUS**).

Decyzją z 2.11.2018r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. K. przyznania rekompensaty (**decyzja k. 35/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym, uwzględniając wytyczne Sądu Apelacyjnego. Okoliczności dotyczące charakteru zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w W. od 16.04.1982 - 28.02.1998, ustalono na podstawie zeznań wnioskodawcy i wyjaśnień, którym dał wiarę. Sąd uwzględnił także dokumenty osobowe,

zawierające m.in.: angaże, umowę o pracę, zakres obowiązków operatora urządzeń gazowych w rozlewni gazu, zakres obowiązków mechanika pomp i sprężarek, także mapkę z oznaczeniem stref zagrożenia wybuchem z opisem, Normę PN-C-96008: 1998, kartę charakterystyki produktu PGNiG mieszanina gazu propan – butan, kartę koncernu (...) gazu skroplonego dla C3 – C4 jakie zagrożenia występują podczas pracy na terminalu przy rozładunku, załadunku i magazynowaniu gazu propan – butan. W poczet materiału dowodowego Sąd przyjął także opinię biegłego sądowego, który udzielił odpowiedzi na pytania: czy praca odwołującego odpowiada warunkom, jakie istniały w branży chemicznej na stanowiskach przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi, tzn. czy na tych stanowiskach występował taki sam poziom szkodliwości wykonywanej pracy, a także czy gaz propan butan należy do gazów technicznych, czy jest materiałem wybuchowym, czy miejsce świadczenia pracy wnioskodawcy stanowiło strefę zagrożenia. W ocenie Sądu opinia biegłego jest fachowa i miarodajna, została wydana w oparciu o akty prawne, normy i dokumenty techniczne, tj.: ustawa z 19.11.1987r. o dozorcze technicznym, Rozporządzenie RM z 31.12.1988r. w sprawie dozoru technicznego, Rozporządzenie RM z 7.12.2012r. w sprawie rodzaju urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, Rozporządzenie Rady Ministrów z 6.09.1999r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu, napełnianiu i rozprowadzaniu gazów płynnych, Rozporządzenie RM z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki społecznej oraz Zdrowia z 15.05.1954r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu butli z gazami sprężonymi, skroplonymi i rozpuszczonymi pod ciśnieniem, zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z 11.07.1983r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej, Warunki Techniczne Urzędu Dozoru Technicznego – WUDT/UC/2003 wydanie IV Kwiecień 2017, Norma PN-C-96008 z lutego 1988r., karta charakterystyki produktu PGNiG mieszanina gazu propan – butan – www.pgnig.pl, karta koncernu (...) gazu skroplonego dla C3-C4 jakie zagrożenia występują podczas pracy na terminalu przy rozładunku, załadunku i magazynowaniu gazu propan – butan.

Organ rentowy po zapoznaniu się z wydaną opinią biegłego kwestionował tę opinię, a przede wszystkim, jak wskazał ZUS, niezrozumiałym było powołanie biegłego z listy Sądu Okręgowego w Częstochowie ze specjalnością z zakresu maszyn, urządzeń, instalacji sanitarnych, elektryki, ślusarstwa, ochrony przeciwpożarowej sprzętu artykułów gospodarstwa domowego i elektronarzędzi, podczas gdy na liście przy SO w Sieradzu, jest biegły ze specjalizacją w zakresie chemii, której to wiedzy nie posiadał biegły powołany przez Sąd. Sąd nie podzielił argumentacji ZUS o braku wiedzy specjalistycznej biegłego, który wydał opinię w niniejszej sprawie. Jak wynika z charakterystyki specjalizacji biegłego, wbrew twierdzeniom organu rentowego, zakres kompetencji tegoż biegłego, obejmuje m.in. zagadnienia dot. zbiorników na propan – butan, dwutlenek węgla podległych pod Urząd Dozoru Technicznego wraz z instalacjami i urządzeniami towarzyszącymi, której to wiedzy nie posiadał biegły z zakresu chemii wskazany przez ZUS. Dlatego Sąd nie uwzględnił wniosku organu rentowego o powołanie w sprawie innego biegłego ze specjalnością z zakresu chemii.

W ocenie Sądu materiał dowodowy daje uzasadnione podstawy do uznania, że A. K. spełnił przesłankę stażu pracy w szczególnych warunkach uprawniająca do nabycia prawa do rekompensaty.

W spornym okresie zatrudnienia wnioskodawca będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w W. od 16.04.1982 - 28.02.1998, zajmował stanowiska: **mechanika pomp i sprężarek na rozlewni gazu** od 16.04.1982r., **operatora urządzeń gazowych w rozlewni gazu** od 1.05.1993r., **operatora stacji tankowania samochodów** od 1.10.1997r.

O ile Przedsiębiorstwo (...) w W. jest zakładem należącym do gospodarki komunalnej, a nie przynależnym do branży chemicznej, wskazanej w wykazie A dział IV, to nie wyklucza to jednak przełamania zasady branżowości poprzez wykazanie takiego samego poziomu szkodliwości wykonywanej przez odwołującego pracy w jak ta, opisywana w dziale IV wykazu A. Jak wynika z opinii biegłego, rozlewnia gazu propan – butan należy do branży przemysłu chemicznego. Rozlewnia gazu jako całość, stanowi ciąg technologiczny, w którym znajdują się odpowiednie urządzenia w strefach zagrożenia, które podlegają pod przepisy Urzędu Dozoru Technicznego. W związku z tym, że w rozlewni

gazu w Przedsiębiorstwie (...) w W. mamy do czynienia z gazami: gaz płynny, propan – butan, propan, butan, należy zaliczyć je do grupy gazów technicznych wg normy Pn-C-96008 z 18.02.1988r. Mieszanina propan – butan jest gazem wybuchowym. Gaz propan butan jest zakwalifikowany do materiałów niebezpiecznych w grupie wybuchowości II A, a więc w strefach zagrożonych wybuchem. Gaz propan – butan jest gazem wyprodukowanym z ropy naftowej, której produkcją zajmują się firmy z branży chemicznej.

Praca wnioskodawcy na stanowiskach mechanika pomp i sprężarek, operatora urządzeń gazowych w rozlewni gazu, która polegała na obsłudze, kontrolowaniu, konserwacji urządzeń w rozlewni gazu w strefach zagrożenia wybuchem, przy napełnianiu butli gazowych, rozładunku cystern kolejowych, obsłudze i konserwacji pomp oraz sprężarek, sprawdzaniu stanów magazynowych gazu w zbiornikach, odpowiada warunkom i szkodliwości, jakie istniały w branży chemicznej, na stanowiskach przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie A. K. zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 2 pkt 5 ustawy z 9.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017r., poz. 644 ze zm.), rekompensata - odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Jak wynika z art. 21 cyt. ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. W taki sposób istotę rekompensaty określa zresztą sam ustawodawca, definiując ją w art. 2 pkt 5 ustawy o e. p.

Definicję pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniającą do wcześniejszej emerytury z tytułu reguluje art. 32 ustawy emerytalno – rentowej oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §3 i §4 cyt. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury jeżeli łącznie spełnia warunki: mężczyzna jeżeli osiągnął wiek 60 lat, ma wymagany „okres zatrudnienia” 25 lat, w tym przepracował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W postępowaniu sądowym, toczącym się z odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego, dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo skarżącego do świadczenia i to zarówno wtedy, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument taki z żadnych przyczyn nie może być sporządzony (por. wyrok SA w Katowicach z 14.12.2004r., III AUa 2472/03)

Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach, to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy, w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze (por. wyrok SN z 1.06.2010r., II UK 21/10, wyrok SA we Wrocławiu z 16.02.2012r., III AUa 1797/11).

W wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., w dziale IV, pod poz. 11 wymienia się prace przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi.

Stosując pomocniczo przepisy Zarządzenia Nr 9 z 1.07.1983r. Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska w sprawie stanowisk pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w dziale IV pod poz. 11, wymienia się prace przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi: w pkt 1 – stanowisko aparatowego, w pkt 2 – operatora pomp i sprężarek.

Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy, rzeczywiście wykonywanych zadań (por. wyrok SA w Katowicach z 21.03.2013r., III AUa 1613/12).

Postępowanie dowodowe wykazało, że odwołujący spełnił sporną przesłankę stażu w szczególnych warunkach, uprawniającą do nabycia prawa do rekompensaty, bowiem w okresie zatrudnienia na stanowisku mechanika pomp i sprężarek na rozlewni gazu oraz operatora urządzeń gazowych w rozlewni gazu, tj od 16.04.1982 – 31.09.1997, charakter jego pracy odpowiadał warunkom i szkodliwości, jakie istniały w branży chemicznej, na stanowiskach przy produkcji gazów technicznych i napełnianiu butli gazami technicznymi, o której mowa w wykazie A dział IV poz. 11.

Wykonywane przez wnioskodawcę prac w spornym okresie oznaczało narażenie go na tożsame szkodliwe czynniki właściwe branży przypisanej do stanowiska wymienionego w wykazie A rozporządzenia z 7.02.1983r. (por. wyrok SN z 31.01.2017r., II UK 672/15). Gdy rozporządzenie określa stanowisko pracy w sposób ogólny, a zarządzenie resortowe uściśla charakter pracy, obsługiwane urządzenie lub stanowisko pracy, to wówczas nie dochodzi do przekroczenia granic regulacji wskutek ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazaną w rozporządzeniu, a stypizowaną w przepisach resortowych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§2k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

O kosztach zastępstwa prawnego za drugą instancję, orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U.2018.265 ze zm.).